

Sygn. akt I PK 55/18

POSTANOWIENIE

Dnia 14 marca 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Korzeniowski

w sprawie z powództwa J. R.
przeciwko [...] Centrum [...] Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S.
o ustalenie,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 14 marca 2019 r.,
skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych w S.
z dnia 25 października 2017 r., sygn. akt III Pa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w S. wyrokiem z 25 października 2017 r. oddalił apelację pozwanego pracodawcy [...] Centrum [...] Sp. z o.o. w S. od wyroku Sądu Rejonowego w S. z 31 maja 2017 r., który ustalił, że stosunek pracy pomiędzy powódką i pozwanym wynikający z umowy o pracę z 11 lipca 2016 r. nie został rozwiązany 13 grudnia 2016 r. i trwa nadal. Zasądził też powódce wynagrodzenie za okres pozostawania bez pracy od 13 grudnia 2016 r. do 21 maja 2017 r. Sąd ustalił, że powódka 13 grudnia 2016 r. nie miała świadomości, że jest w ciąży. Tego dnia z inicjatywy powódki umowa o pracę została rozwiązana na mocy porozumienia stron. 27 grudnia 2016 r. powódka wykonała test ciążowy i zgłosiła się do lekarza, który stwierdził ciążę. 30 grudnia 2016 r. powódka uchyliła się od skutków prawnych oświadczenia z 13 grudnia 2016 r. o rozwiązaniu umowy

o pracę za porozumieniem stron z uwagi brak wiedzy o stanie ciąży i zwróciła się o przywrócenie do pracy. Sąd ustalił, że powódka była w błędzie i nie wiedziała, że jest w ciąży. Błąd uzasadniał uchylenie się powódki od rozwiązania umowy o pracę za porozumieniem i zasądzenie wynagrodzenia za okres pozostawania bez pracy.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania pozwany wskazał na podstawę przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie przedstawia zasadnej podstawy przedsądu i dlatego nie został uwzględniony.

W pierwszej kolejności odwołuje się do przepisów procesowych co nie jest wystarczające z następujących przyczyn.

Sąd nie wyrokował co do przedmiotu, który nie był objęty żądaniem. Sąd drugiej instancji oddalił apelację od wyroku Sądu pierwszej instancji, który ustalił trwanie stosunku pracy i zasądził wynagrodzenie za czas pozostawania bez pracy. Ustalenie treści żądania powódki odbyło się na etapie postępowania przed Sądem pierwszej instancji. Podkreśla się to, gdyż skargę kasacyjną wnosi się od wyroku sądu drugiej a nie pierwszej instancji (art. 398¹ k.p.c.). Sąd drugiej instancji nie mógł więc naruszyć zarzucanych przepisów z art. 321 § 1 w związku z art. 187 § 1 k.p.c. i art. 378 k.p. w związku z art. 300 k.p. (ten ostatni przepis nie wchodzi w relację z przepisami procesowymi lecz tylko materialnymi). Żądanie powództwa oparte było na uchyleniu się od oświadczenia woli złożonego pod wpływem błędu. Już z tego wynika, że powództwo dotyczyło ustalenia dalszego trwania zatrudnienia wobec bezskutecznego porozumienia o rozwiązaniu umowy o pracy. Sąd ustalił błąd powódki i skuteczne uchylenie się od skutków prawnych oświadczenia woli złożonego pod wpływem błędu. Z żądaniem łączone było roszczenie o wynagrodzenie za pozostawanie bez pracy. Treść sporu polegała na tym, że pozwany nie zgadzał się na błąd powódki i przyjmował, że doszło do rozwiązania stosunku pracy. Stanowisko to nie zostało uznane za zasadne. W takiej sytuacji Sąd wyrokował co do przedmiotu, który był objęty żądaniem, nawet gdy powódka

wnosiła o „ustalenie bezskuteczności porozumienia z dnia 13.12. 2016 r., oraz przywrócenie jej do pracy u pozwanego pracodawcy”.

W kolejnym zarzucie skarżąca także odwołuje się do naruszenia art. 378 § 1 k.p.c., lecz w związku z art. 328 § 2 k.p.c. w związku z art. 382 k.p.c. i art. 391 § 1 k.p.c. przez „nie rozpoznanie wszystkich zarzutów podniesionych w apelacji pozwanej, w tym: zarzutu naruszenia przez Sąd Rejonowy w S. art. 84 k.c. w związku z art. 6 k.c. w związku z art. 300 k.p., art. 8 k.p. w związku z art. 5 k.c. oraz art. 80 i 81 § 1 k.c. Tak sformułowany zarzut jest zbyt ogólny, gdyż Sąd Najwyższy nie rozpoznaje sprawy tak jak sąd powszechny. W przypadku szczególnej podstawy przysądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wymaga się rozwinięcia zarzutu naruszenia każdego przepisu przez wskazanie konkretnej wadliwości w rozstrzyganiu sprawy przez Sąd pierwszej instancji i przedstawienie, a ściślej wykazanie, że nierozpoznanie zarzutu przez Sąd drugiej instancji (art. 378 § 1 k.p.c.) mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy. Taki jest punkt odniesienia w ocenie zarzutów procesowych podstawy kasacyjnej (art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c.), zatem tym bardziej jest aktualny w odniesieniu do zarzutów procesowych podstawy przysądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Znaczenie ma wszak aż oczywista zasadność skargi kasacyjnej. Jednak skarżąca w zarzucie odnosi się w istocie do naruszenia przepisów prawa materialnego – art. 84 k.c. w związku z art. 6 k.c. w związku z art. 300 k.p., art. 8 k.p. w związku z art. 5 k.c. oraz art. 80 i 81 § 1 k.p. Rzecz w tym, że Sąd drugiej instancji samodzielnie ustala stan faktyczny i suwerennie stosuje prawo materialne, nawet wtedy gdy podziela i przyjmuje za własne ustalenia faktyczne i wnioski Sądu pierwszej instancji. Sąd drugiej instancji samodzielnie rozstrzygnął (uzasadnienie wyroku *in fine*), że *„W świetle powyższego przyjąć więc należy, że w dniu 13.12. 2016 r. powódce z całą pewnością nie towarzyszyła świadomość, iż jest w ciąży. Zatem wbrew odmiennemu stanowisku pozwanej spółki, powódka złożyła pracodawcy ofertę (wniosek) rozwiązania umowy o pracę na mocy porozumienia stron pod wpływem istotnego, który został przez Sąd Rejonowy oceniony, jako błąd istotny (art. 84 § 2 k.c.) ... ”*. Uzasadnia to stwierdzenie, że Sąd drugiej instancji rozstrzygnął sprawę merytorycznie. Na tym tle zarzut nierozpoznania wszystkich zarzutów podniesionych w apelacji w tym art. 84 k.c. w związku z art. 6 k.c. w związku z art.

300 k.p., art. 8 k.p. w związku z art. 5 k.c. oraz art. 80 i 81 § 1 k.p. jest zbyt ogólny i dlatego nie podważa rozstrzygnięcia Sądu drugiej instancji i nie pozwala stwierdzić, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Na etapie przedsądu nie ocenia się podstaw kasacyjnych (art. 398³ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.), jako że stanowią odrębny element skargi kasacyjnej i dlatego nie zastępują podstawy przedsądu ani jej uzasadnienia.

Taka sama ocena odnosi się do dalszego zarzutu procesowego naruszenia art. 378 § 1 w związku z art. 328 § 2 w związku z art. 382 k.p.c. przez brak wszechstronnego rozważenia zebranego w sprawie materiału dowodowego, co doprowadzić miało do oddalenia apelacji jako bezzasadnej na skutek pominięcia faktów mających wpływ na rozstrzygnięcie, takich jak: oświadczenia powódki złożonego w sprawie toczącej się przed Sądem Rejonowym w S. sygn. III RC [...] (...) oraz tego, że powódka o stanie ciąży dowiedziała się dopiero w chwili wizyty u lekarza ginekologa (...), jak również błędnego przyjęcia przez Sąd Okręgowy, iż pozwana już w odpowiedzi na pozew powoływała się na oświadczenia składane przez powódkę w sprawie III RC [...], w sytuacji gdy skarżąca wniosła o przeprowadzenie dowodu z zeznań powódki złożonych jako świadek w danej sprawie dopiero w apelacji (...), zaś treść depozycji w/w miała istotne znaczenie w kontekście ustalenia tego, czy ewentualny stan niewiedzy powódki o ciąży w chwili składania pozwanemu oferty rozwiązania umowy o pracę był istotny w rozumieniu art. 84 § 2 k.c. Zarzut ten nie jest zasadny, gdyż Sąd miał na uwadze wskazane kwestie związane ze sprawą III RC [...] (uzasadnienie wyroku strona 19/20). Sąd powszechny zarzut uznał za chybiony, bo wnioski są przeciwne do zakładanych. Nie podlega to ocenie Sądu Najwyższego, jako że należy do postępowania dowodowego i ustaleń stanu faktycznego, które wiążą Sąd Najwyższy z mocy art. 398¹³ § 2 k.p.c. w ocenie zarzutów podstaw kasacyjnych, a więc również w ocenie podstawy przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Sąd, jak wskazano, ustalił błąd powódki jako zasadniczą okoliczność faktyczną i prawną w sprawie.

Na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej nie składa się także ostatni zarzut naruszenia art. 378 § 1 w związku z art. 328 § 2 w związku z art. 382 k.p.c. i art. 391 § 1 k.p.c. przez przeprowadzenie w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku

niepełnej oceny prawnej w zakresie zastosowania przepisów prawa materialnego do ustalonego stanu faktycznego, a przez to niewystarczającej do stanowczego rozstrzygnięcia sporu. W tej części zarzut wypełnia w znacznej mierze cytowanie treści orzeczeń Sądu Najwyższego z 12 października 2005 r., III CK 48/05 i z 24 kwietnia 2015 r., II CSK 794/14, co również nie jest wystarczające dla uzasadnienia zarzutu „niepełnej oceny pracy w zakresie zastosowania przepisów prawa materialnego”, gdyż orzeczenia Sądu nie stanowią źródła prawa (art. 87 ustawy zasadniczej). Braku tego nie zastępuje wskazanie w końcowej części uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na naruszenia prawa materialnego (art. 84 § 1 i 2 k.c. i art. 88 k.c. w związku z art. 300 k.p.), jednak jako pochodnego naruszenia przepisów postępowania. Wyżej oceniono, że wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania oparto na zarzutach procesowych i skarżąca nie wykazała ich naruszenia, a na pewno w stopniu, który mógł mieć wpływ na wynik sprawy. Nie uzasadnia to stwierdzenia, że skarżąca wykazała we wniosku, iż skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.).

Z tych motywów orzeczono jak w sentencji (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).